

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
Імені Юрія Федьковича
Географічний факультет
Кафедра географії та менеджменту туризму

Ескурсійний туризм в Туреччині

Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти-другий(магістерський)

Виконала :

Студентка 6 курсу 610 групи
Собко Ірина Петрівна

Керівник:

Доц. Андрусyak Н.С

До захисту допущено

На засіданні кафедри

Протокол № _____ від _____ 2023р.

Зав.кафедрою _____ доцент.Король О.Д

Чернівці – 2023

Анотація

«Ескурсійний туризм в Туреччині» Кваліфікаційна робота ,рівень вищої освіти- другий(магістерський). Спеціальність «туризмознавство»- Чернівці ,2023 р,виконала Собко Ірина .

Магістерська робота присвячена дослідженню ескурсійного туризму в Туреччині . В роботі розглянуто різноманітні маршрути та архітектурні пам'ятки ,аналізується популярність культурних та історичних ескурсій.Робота також розглядає взаємодію ескурсійного туризму з місцевою економікою та природним середовищем ,пропонуючи підходи до сталого розвитку даного сегменту туристичного ринку .В роботі досліджені історичні пам'ятки та музеї ,культурні та релігійні місця паломництва. Також в данній роботі ,розроблений особистий тур по Туреччині.

Ключові слова: паломництво,тур ,періодизація, фестивалі, Туреччина.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело .

_____ І.П.Собко

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ В ТУРЕЧЧИНІ.....	5
1.1 Періодизація історії екскурсійного туризму в Туреччині.....	5
1.2. Вплив політичних та соціокультурних факторів на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині.....	8
1.3. Роль природних ресурсів у формуванні туристичної привабливості Туреччини.....	11
РОЗДІЛ 2. ОБ'ЄКТИ ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ В ТУРЕЧЧИНІ.....	15
2.1. Історичні пам'ятки та музеї.....	15
2.2 .Культурні та релігійні місця паломництва.....	20
2.3. Сучасні розваги та фестивалі як частина екскурсійного туризму...	26
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ В ТУРЕЧЧИНІ.....	30
РОЗДІЛ 4. РОЗРОБКА ЕКСКУРСІЙНОГО ПРОДУКТУ В ТУРЕЧЧИНУ.....	33
4.1. Загальна характеристика туру.....	33
4.1.1.Опис туру	33
4.1.2. Обґрунтування засобів розміщення туру.....	34
4.2. Опис траси маршруту.....	35
4.2.1.Маршрут туру.....	35
4.2.2. Транспортне обслуговування туру.....	36
4.3. Текст туру.....	37
4.3.1. Опис об'єктів туру.....	37
4.4. Програма туру.....	49
4.5. Розрахунок ціни туру	51

4.6. Просування туру	52
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	58

ВСТУП

Актуальність. Сучасний екскурсійний туризм будь-якої країни є суттєво пов'язаний зі суспільно-політичною обстановкою як у самій країні, де він розвивається, так і в прилеглих до неї регіонах. У Туреччині, як і в багатьох інших країнах, за останні роки екскурсійний туризм набув особливого значення завдяки унікальним природним і культурним ресурсам, зручній системі природокористування, сприятливому географічному положенню, а також близькості до морів та гірських масивів. Більше 50 мільйонів туристів з 80 країн світу відвідують Туреччину щорічно, приїжджаючи з пізнавальними, лікувально-оздоровчими, екскурсійними та іншими метою.

Важливим фактором популярності Туреччини як туристичного напрямку є й її економічний потенціал, який з кожним роком удосконалюється в туристичній інфраструктурі. Туреччина - країна з великим потенціалом рекреаційних ресурсів, що привертає велику кількість туристів з усього світу, зокрема тих, які мають певну мету відвідування - пізнавальну, лікувально-оздоровчу, екскурсійну та інші. У країні збереглися численні архітектурні споруди й цілі міста грецького і римського періодів, що свідчить про її багатовікову історію та поєднання європейського стилю життя і східного колориту.

Метою курсової роботи є дослідження розвитку екскурсійного туризму в Туреччині.

Завдання курсової роботи:

- дослідити періодизацію історії екскурсійного туризму в Туреччині;

- дослідити вплив політичних та соціокультурних факторів на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині;
- проаналізувати історичні пам'ятки та музеї Туреччини;
- проаналізувати культурні та релігійні місця паломництва;
- визначити шляхи розвитку екскурсійного туризму в Туреччині.

Об'єктом дослідження є екскурсійний потенціал Туреччини.

Предмет дослідження – особливості екскурсійного потенціалу Туреччини, проблеми та перспективи його використання в туристичній діяльності.

Для розкриття даної теми були застосовані **загальнонаукові методи дослідження**, серед яких можна виділити такі, як порівняння, абстрагування, узагальнення, історичний метод наукового аналізу та синтезу. Ці методи дозволили провести об'єктивний аналіз та оцінку екскурсійного туризму в зазначеній країні з урахуванням її природних, культурних та економічних ресурсів, а також відображення динаміки розвитку даної галузі туристичного бізнесу.

Під час виконання роботи використовувалися різноманітні інтернет-ресурси, що досліджують туризм в Туреччині. Ці ресурси містили інформацію про головні курортні зони, засоби розміщення та можливості становлення і розвитку міжнародного туризму. Також були використані офіційні статистичні дані з веб-сайту Міністерства культури і туризму Турецької Республіки.

Структура курсової роботи складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ В ТУРЕЧЧИНІ

1.1 Періодизація історії екскурсійного туризму в Туреччині

Екскурсійний туризм в Туреччині є важливою галуззю економіки та має багату історію. Туристи з усього світу привертаються до Туреччини завдяки її різноманітності культурних та природних визначних місць, а також завдяки її розташуванню між Європою та Азією.

Періодизація історії екскурсійного туризму в Туреччині може бути поділена на кілька періодів залежно від економічних, політичних та культурних змін в країні.

Початок ХХ століття і до 1960-х років був періодом обмеженого екскурсійного туризму, що спрямовувався переважно на відвідування археологічних пам'яток та місць релігійного значення. Туристи зазвичай були багаті люди з Європи та США.

У 1970-ті та 1980-ті роки екскурсійний туризм в Туреччині розвивався швидко завдяки підвищенню життєвого рівня населення та розвитку транспортних засобів. Туристи мали більше можливостей для відвідування туристичних місць, а також для відпочинку на пляжах [1].

У 1990-ті роки та на початку ХХІ століття екскурсійний туризм став однією з найбільш важливих галузей економіки Туреччини. Країна привернула увагу туристів з усього світу завдяки своїй культурній спадщині, прекрасним пляжам та красивій природі. Крім того, в цей період значно зросло число внутрішніх туристів.

Сучасний екскурсійний туризм в Туреччині пропонує різноманітність турів для туристів різних категорій інтересів. Крім того, країна продовжує залучати туристів своїми новими продуктами, наприклад, туризмом з екологічною орієнтацією.

Періодизація історія екскурсійного туризму наведена у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Періодизація історії екскурсійного туризму в Туреччині

Рік	Важливі події та досягнення
Кінець XIX ст.	Перший приїзд європейських туристів для огляду археологічних пам'яток та місць релігійного значення
1923 рік	Розпочато розвиток туризму в країні, але обмежена інфраструктура та економічні проблеми перешкоджали подальшому розвитку галузі
1950-ті роки	Поява перших готелів та розвиток транспортної інфраструктури, країну відвідували переважно туристи з Європи та США
1970-ті роки	Підвищення життєвого рівня населення та розвиток транспортних засобів, відкриття нових туристичних місць та рекламні кампанії для залучення туристів
1980-ті роки	Подальший розвиток інфраструктури та підвищення якості обслуговування, збільшення кількості туристів з усього світу
1990-ті роки та початок XXI століття	Екскурсійний туризм стає однією з найбільш важливих галузей економіки Туреччини. Країна привертає увагу туристів з усього світу завдяки своїй культурній спадщині, прекрасним пляжам та красивій природі. Значно зростає число внутрішніх туристів.
2000-ті роки	Туреччина продовжує залучати туристів з усього світу завдяки своїй різноманітній туристичній пропозиції. З'являються нові напрямки екскурсійного туризму.
2010-2015	Збільшення кількості туристів з України, введення нових візових режимів, збільшення обсягів інвестицій у туристичну інфраструктуру
2016-2017	Спад кількості туристів після терактів та політичних напружень, зусилля уряду щодо підтримки туризму та залучення нових інвестицій
2018-2019	Відновлення кількості туристів, підвищення якості туристичних послуг та інфраструктури, розвиток екологічного та культурного туризму, збільшення кількості туристів з Азії.
2020-2021	Вплив пандемії COVID-19 на туристичну галузь, скорочення кількості туристів, зменшення інвестицій та розвитку інфраструктури

Історія екскурсійного туризму в Туреччині починається в кінці XIX століття, коли кілька європейських туристів почали відвідувати країну для огляду її археологічних пам'яток та місць релігійного значення. У 1923 році після встановлення республіканського уряду Туреччина розпочала розвиток туризму в країні, але обмежена інфраструктура та економічні проблеми перешкоджали подальшому розвитку галузі.

У 1950-х роках уряд Туреччини розпочав розвиток туризму як способу покращення економіки країни та залучення іноземних інвестицій. В цей період країну відвідували переважно туристи з Європи та США, що шукали екзотичні пригоди та відпочинок на пляжах. Однак, туризм був обмеженим та досить дорогим.

У 1970-ті роки екскурсійний туризм в Туреччині розпочав швидкий розвиток завдяки підвищенню життєвого рівня населення та розвитку транспортних засобів. Крім того, уряд Туреччини відкрив нові туристичні місця та здійснював рекламні кампанії для залучення туристів. У 1980-ті роки країна стала однією з найбільших туристичних дестинацій світу, а туризм в Туреччині став найбільшим джерелом доходу країни.

У 1990-ті роки та на початку XXI століття екскурсійний туризм в Туреччині став однією з найбільш важливих галузей економіки. За цей період країна продовжувала залучати туристів з усього світу завдяки своїй культурній спадщині, прекрасним пляжам та красивій природі. У 2019 році Туреччина зайняла 6-е місце у світі за кількістю міжнародних туристів, які відвідали країну [2].

На сьогоднішній день Туреччина продовжує активно розвивати екскурсійний туризм. Країна пропонує різноманітність турів для туристів різних категорій інтересів. Туристи можуть відвідати старовинні міста, археологічні пам'ятки, культурні центри, музеї, курорти, парки та заповідники, релігійні місця, гірські краєвиди та інші визначні місця [3].

Отже, екскурсійний туризм в Туреччині є важливою галуззю економіки, що продовжує розвиватися та приваблювати туристів з усього світу завдяки своїй культурній та природній спадщині. Крім того, нові напрямки, такі як екологічний туризм, дозволяють залучати ще більше туристів та розвивати галузь туризму в сталому напрямку.

Проте, розвиток туризму повинен бути збалансованим та сталим, щоб не наносити шкоди довкіллю та культурній спадщині країни. Уряд Туреччини розробив плани з розвитку сталого туризму, які передбачають зменшення впливу туризму на довкілля та культурну спадщину країни, підвищення якості обслуговування та збереження різноманітності туристичної пропозиції.

Сьогодні Туреччина пропонує різноманітність турів для туристів різних категорій інтересів, включаючи культурні, природні, релігійні, екологічні та інші види туризму.

Загалом, розвиток екскурсійного туризму в Туреччині є динамічним та залежним від різних факторів, таких як стан економіки країни, політична ситуація, рівень безпеки, зміни у туристичних пропозиціях та попиті туристів. Проте, туризм продовжує бути важливою галуззю економіки Туреччини та приваблює туристів з усього світу.

1.2. Вплив політичних та соціокультурних факторів на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині

Екскурсійний туризм є важливою галуззю економіки Туреччини, що приваблює туристів з усього світу. Вплив політичних та соціокультурних факторів на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині є незаперечним фактом. Політична та соціокультурна обстановка в країні може впливати на туристичну привабливість Туреччини та залучення туристів.

Один з найбільш значущих політичних факторів, що впливає на екскурсійний туризм в Туреччині, - це безпека. Значний вплив на туризм в країні мають конфлікти, терористичні акти та політичні нестабільності.

Так, наприклад, після спроби державного перевороту в Туреччині у липні 2016 року, кількість туристів, які відвідували країну, суттєво зменшилася. За рік після того події, кількість туристів, які відвідували Туреччину, зменшилася на 30%. У свою чергу, при підвищенні рівня безпеки країни, кількість туристів знову збільшується [4].

Ще одним політичним фактором, що впливає на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині, є міжнародні стосунки країни з іншими державами.

Соціокультурні фактори також впливають на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині. Культурна спадщина країни, включаючи археологічні пам'ятки, історичні місця та культурні центри, є важливими аспектами, що приваблюють туристів. Туреччина має багату культурну спадщину, яка зберігається та розвивається в країні, що є одним з ключових факторів, які приваблюють туристів.

Наприклад, музеї, які зберігають різноманітні колекції та історичні артефакти, залучають туристів, які цікавляться культурою та історією. Крім того, релігійні місця також є привабливими для туристів, що цікавляться духовністю та релігією. Існують також тематичні тури, спрямовані на знайомство з культурою та мистецтвом країни, які є досить популярними серед туристів.

Соціальні фактори також впливають на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині. Соціальний статус та доходи можуть впливати на вибір туристичного напрямку. Наприклад, престижні курорти та готелі зазвичай залучають туристів з вищим соціальним статусом, які можуть дозволити собі дорогі тури. У свою чергу, дешеві тури приваблюють туристів з меншими доходами.

Отже, політичні та соціокультурні фактори мають вплив на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині. Надзвичайні події та політична нестабільність можуть призвести до зменшення кількості туристів, що відвідують країну, тоді як політична стабільність та покращення безпеки

можуть збільшити туристичний потік. Культурна спадщина та історичні місця є важливими факторами, що приваблюють туристів, і можуть впливати на розвиток екскурсійного туризму в країні.

Соціальний статус та доходи також мають значення для вибору туристичного напрямку. У Туреччині існують різні туристичні напрямки та види турів, які приваблюють туристів з різним соціальним статусом та доходами. Престижні курорти та готелі зазвичай приваблюють туристів з вищим соціальним статусом, тоді як бюджетні тури приваблюють туристів з меншими доходами.

Отже, враховуючи вплив політичних та соціокультурних факторів на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині, можна стверджувати, що їх важливість не може бути недооцінена. Тому врахування цих факторів при розробці туристичної стратегії країни є ключовим аспектом для забезпечення стійкого та продуктивного розвитку екскурсійного туризму в Туреччині.

На основі написаного вище, побудуємо таблицю факторів, що впливають на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині.

Таблиця 1.2.

Вплив політичних та соціокультурних факторів на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині

Політичні фактори	Соціокультурні фактори
Рівень безпеки	Культурна спадщина
Міжнародні стосунки	Музеї та історичні місця
Економічна стабільність	Релігійні місця
Інфраструктура та обладнання	Тематичні тури
Законодавство та регулювання	Соціальний статус та доходи

Загалом, можна стверджувати, що політичні та соціокультурні фактори мають значний вплив на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині. Наприклад, стабільність політичної ситуації та рівень безпеки країни є

ключовими чинниками, які впливають на кількість туристів, які відвідують країну. Соціокультурні фактори, такі як культурна спадщина, музеї та історичні місця, також мають важливе значення для туристичної привабливості країни.

Розвиток екскурсійного туризму в Туреччині залежить від багатьох факторів, включаючи розвиток інфраструктури та послуг, політичну та соціокультурну обстановку, міжнародні стосунки, екологічну стійкість та інші. Ці фактори мають важливе значення для залучення туристів та забезпечення комфортних умов для їх перебування в країні.

Таким чином, екскурсійний туризм є важливою галуззю економіки Туреччини, яка продовжує розвиватися та приваблювати туристів з усього світу. Розвиток сталого туризму та екотуризму, впровадження нових технологій та покращення якості обслуговування - це напрямки розвитку, які допоможуть забезпечити стійкий та стабільний розвиток екскурсійного туризму в Туреччині.

1.3. Роль природних ресурсів у формуванні туристичної привабливості Туреччини

Туреччина, розташована на стику двох континентів – Європи та Азії, славиться своєю різноманітною природою, яка визначається багатством природних ресурсів. Ці ресурси є важливим чинником формування туристичної привабливості країни, привертаючи тисячі туристів з усього світу.

Природні ландшафти країни досить різноманітні. Саме їх різноманіття сформувало культуру Туреччини, яка і стала туристичною принадою туристів. Тут є сюрреалістичні скельні утворення у регіоні Каппадокії, гірські масиви на півночі, півдні та сході, сільськогосподарські угіддя, природні гарячі джерела, національні парки, пам'ятки природи тощо. Мальовничий природний ландшафт Бірюзового узбережжя контрастує з травертиновими басейнами

Памуккале або гострими зеленими гірськими ланцюгами, які виходять на Чорне море.

Країна омивається майже з усіх боків водою: з півночі – Чорне море, з заходу – Егейське та із півдня – Середземне. Це створило велику кількість екологічно чистих пляжі та узбережь, адже збереження природи є пріоритетом для Туреччини, що робить цю країну привабливою для тих, хто цінує екологічну діяльність та екотуризм.

Та території Туреччини знаходяться 32 національні парки. Найважливіші з них – Олімпос-Бейдаглари, Кепрюлю, Ділек, Каратепе-Арсланташ, Мунзур-Вадіс і Улудаг. Вони не тільки охороняють природні комплекси того чи іншого регіону, але й надають широкі можливості для активного відпочинку або знайомства з історичними пам'ятками.

Флора Туреччини нараховує близько 6700 видів рослин, з яких значна кількість представлена у складі сімейств складноцвітих, бобових і крестоцвітих. Значна частина цих видів, а саме понад третина, є ендеміками, тобто властивими лише території Туреччини. Особливо численні ендемічні види спостерігаються серед рослин, які адаптувалися до умов засушливого клімату, таких як астрагали, акантолимони і кузинії. Значна кількість ендеміків також відзначається серед реліктових рослин третинного періоду, до яких відноситься, наприклад, бальзамне дерево. Рослинний покрив Туреччини є надзвичайно різноманітним і зазнає змін в залежності від кліматичних умов і рельєфу місцевості. Важливим фактором впливу на природний рослинний світ стало втручання людини, що призвело до обробки великих площ степів та великих втрат лісового покриву, особливо в західній частині Анатолії, яка є найбільш населеною областю Туреччини.

Окремої уваги заслуговують багатство природних джерел та термальних вод у країні. Термальні курорти, такі як Памуккале (рис.1.1) , славляться своїми унікальними терасами та лікувальною термальною водою. Ці місця стали популярними серед туристів, які шукають відновлення здоров'я та релаксації.

Рис. 1.1. Курорт Памукалле

Грязьові ванни також є важливою складовою оздоровчого туризму в Туреччині. Курорти, такі як Даламан(рис. 1.2 (а) та Каппадокія (рис. 1.2.(б), пропонують унікальні лікувальні процедури, в основі яких лежать природні грязі та мінерали. Ці процедури не лише сприяють покращенню фізичного здоров'я, але і надають туристам можливість насолоджуватися природньою красою регіону.

а)

б)

Рис. 1.2. Курорти Даламан (а) та Каппадокія (б)

Курортні узбережжя, зокрема регіон Анталї, Сїде, Аланї також відомі своїми сучасними готелями, спа-центрами та інфраструктурою для відпочинку. Ці місця пропонують широкий спектр послуг, включаючи масажі, фітнес-центри та інші засоби підтримки здоров'я.

Отже, природні ресурси в Туреччині відіграють ключову роль у формуванні туристичної привабливості країни. З гірських хребтів до прекрасного узбережжя, від термальних джерел до заповідників – Туреччина пропонує туристам незабутні враження та можливість насолодитися природними багатствами. Розуміння та ефективне використання цих ресурсів є важливим завданням для розвитку туристичного сектору Туреччини, забезпечуючи сталий та екологічно чистий туризм.

РОЗДІЛ 2. ОБ'ЄКТИ ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ В ТУРЕЧЧИНІ

2.1. Історичні пам'ятки та музеї

Перші населені пункти на території сучасної Туреччини виникли ще у VII столітті до нашої ери. Однією з найвизначніших пам'яток стародавнього світу, яка знаходиться на території Туреччини, є легендарна Троя, яка стала відомою завдяки поемі Гомера. Зона розкопок Трої є головним туристичним об'єктом і пропонує відвідувачам побачити оборонні стіни міста, руїни численних будинків, храм, театр та навіть величезний дерев'яний конь, який був побудований в наші дні. Такі культурні та історичні місця приваблюють туристів з усього світу та є важливим елементом розвитку екскурсійного туризму в Туреччині [6].

Рис.2.1. Руїни Трої

Територія сучасної Туреччини має багату історію та культурну спадщину, яка приваблює туристів з усього світу. Особливе місце серед них займає місто-порт Стамбул, яке є одним з найдревніших та красивих міст на планеті. Багата історія та культурна спадщина відображаються у великій кількості архітектурних пам'яток, що зберігаються в місті. Незважаючи на зміну ім'я та віросповідання, місто зберегло свій унікальний дух і стало культурною та економічною столицею Турецької Республіки [7].

Це місто можна охарактеризувати як музей під відкритим небом, де кожен будинок, кожна вулиця та кожен квартал має свою історію. Загалом, Туреччина є місцем, де культура, історія та природа зливаються в одне незабутнє враження для туристів з усього світу.

Рис.2.2. Стамбул

Одним з найкращих курортів Середземного моря є Анталія, яке поєднує в собі античність та сучасність. Міжнародний аеропорт «Ататюрк» розташований саме тут, і туристи з усього світу прибувають сюди, щоб розпочати свою подорож по Середземному узбережжю Туреччини. Місто було засноване в 159 р. до н.е. королем Пергама Атталусом, в честь кого і одержало свою назву – Анталія. Багато історичних пам'яток збереглося в

місті, серед яких добре збережені ворота Адріана, побудовані на честь відвідування міста римським імператором Адріаном у 130 р. н.е [8].

Щоб потрапити на узбережжя, можна пройти через парк Карааліоглу, поруч з яким знаходиться ще одна споруда античності – вежа Хидирлик Кулесі, побудована для захисту Анталійського порту та як орієнтир для мореплавців. Інші визначні пам'ятки належать до мусульманського періоду, зокрема мінарет Кезік і мечеть Ескі-джамі. Археологічний музей Анталії експонує унікальні історичні знахідки, що приваблює туристів. У цьому місті присутня велика кількість різноманітних пам'яток, які можуть задовольнити інтереси будь-якого туриста, хто цікавиться історією та культурою країни [8].

Рис.2.3. Анаталія

Аланья - це стародавнє місто, засноване в IV ст. до н.е. Під час Римської імперії воно було базою піратського флоту, відомим як Коракесіон. Марко Антоній подарував місто Клеопатрі, яка використовувала ліси для будівництва свого флоту. У XIII ст. місто захопив Сельджукський правитель Ала-ед-дін Кейкубат і перейменував Коракесіон в Аланья, зробивши його своєю зимовою резиденцією. Головною туристичною визначною пам'яткою міста є візантійська фортеця на вершині гори, збережена Червона вежа, яка

колись захищала затоку. Популярними в Аланії є печери, зокрема Ламлаташ, де можна побачити сталактити і сталагміти, і Дівоча печера, де в минулому пірати ховали викрадених дівчат [9].

Рис.2.4. Аланія

Сіде - один з найбільш розвинених курортів на півдні Туреччини. Це місто було засноване грецькими колоністами в VII ст. до н.е. і стало процвітаючим торговим портом завдяки піратству та работоргівлі. Незважаючи на те, що місто потерпіло від землетрусів, воно зберегло безліч історичних пам'яток, таких як статуя імператора Віспасіана, храм Фортуни, Агори та амфітеатр на 16 000 місць. Сьогодні Сіде оточений сучасними туристичними комплексами, які забезпечують комфортний відпочинок та розваги для туристів. Біля міста є чудові пляжі, на яких можна насолоджуватися сонцем та морем. Крім того, місто має багато культурних та розважальних заходів, таких як фестивалі, концерти та спортивні змагання. Сіде є ідеальним місцем для відпочинку для всіх, хто шукає поєднання історії, культури та розкішного відпочинку [10].

Рис.2.5. Сіде

Зона Афродісії - це місце, де проводяться грандіозні розкопки. Вона знаходиться на плоскогір'ї поблизу гори Аюдаг і річки Бююг Мендерс. На цій території з'явилася одна з найбільших цивілізацій Малої Азії ще в столітті бронзи. Місто, яке також називалося Нінова та Афродісія, мало зв'язки з Вавилоном та з'явилося в елліністичну епоху. Французький археолог Годен відкрив Афродісію на початку ХХ століття, а найбільш результативні розкопки провів професор Ерім в 60-х роках ХХ століття. Музей Афродісії розташований біля входу на місце розкопок, оточений стінами, які були споруджені римлянами в III столітті н.е. і згодом укріплені. В музеї можна побачити безліч знахідок, виявлених під час розкопок. На території Акрополя видно сліди древніх поселень доісторичної епохи. Поруч знаходиться театр (I століття н.е.), який використовується для показу спектаклів і вміщує до 10 000 глядачів. Храм Афродіти, побудований у I столітті до н.е., внаслідок перетворений в базиліку візантійцями у VI столітті н.е. Межею археологічної зони з північної сторони є монументальний стадіон (I - II століття н.е.) [11].

Храм Афродіти - це святиня, розташована в давньогрецькому місті Кнід на південному заході Туреччини, присвячена богині кохання Афродіті.

Відомий тим, що тут розташована знаменита статуя Афродіти Кніда, храм був відомим місцем паломництва. Знахідки археологів свідчать про існування 35 давніх поселень на території, включаючи 16 поселень з пізнього неоліту. Афродіта була давньогрецькою богинею краси, кохання та роду, її також іноді асоціювали з мореплавством та війною [12].

У ранніх скульптурах її зображали в одязі, але в V столітті до н.е. художники почали зображати її переважно оголеною. Багато храмів і святинь було присвячено її культу, з особливими районами сили на Кіпрі та острові Кітера біля південного узбережжя Греції.

Отже, Туреччина є надзвичайно багатою на історичні пам'ятки та археологічні знахідки, які привертають до себе увагу туристів з усього світу. Від давніх грецьких міст і римських амфітеатрів до мечетей і палаців султанів, Туреччина може запропонувати безліч цікавих місць для екскурсійного туризму. Серед найбільш відомих місць можна виділити Ефес, Памуккале, Каппадокію, Афродісію, Аланью, Сіде та багато інших. Кожне з цих місць має свою унікальну історію, архітектуру та культурні традиції, що зробить подорож до них незабутньою.

Туреччина - це країна зі славною історією, що зберегла свої пам'ятки і спадщину для наступних поколінь і дозволяє подорожуючим насолоджуватися історією та культурою цієї країни.

2.2. Культурні та релігійні місця паломництва

У Туреччині основним віросповіданням є іслам, який сповідують 95% населення країни. Він має два типи - сунітський і шиїтський, проте перший є домінуючим, оскільки його сповідує більшість населення. За історією ісламу його створив пророк Мухаммед.

Назва релігії Туреччини перекладається як "покірність", а мусульманин означає "покірний". Хоча деякі богослови вважають неприйнятним страхування життя і майна, вони є складовою частиною сучасного життя та

інших релігійних переконань, адже це може бути корисним для захисту від несподіваних подій, які можуть виникнути в житті людини.

Рамазан та Курбан-байрам відносяться до числа найбільш значущих релігійних свят, під час першого з яких всі віруючі зобов'язані дотримуватися найсуворішого посту. Усесвітньо відомо, що іслам забороняє вживання свинини в їжу. Усюди в Туреччині можна знайти мечеті - було побудовано понад 78 000 з них на всій території країни. Хоча релігія в Туреччині не є обов'язковою, вона поважається і дотримується норм і правил, що регулюють багато сфер життя в країні. Незважаючи на те, що в Європі відмова від будь-якої віросповідання є розповсюдженою, в Туреччині релігія тісно пов'язана з культурою та співіснує у злагоді з багатьма сферами життя [13].

Туристична промисловість Туреччини залежить від великої кількості відвідувачів з різних країн світу. Проте, не всі туристи знайомі з особливостями місцевої релігії, що призводить до ситуацій, коли туристи допускають порушення заборон і дозволів, встановлених ісламом. Незважаючи на це, курортні райони є зоною, де суворі правила ісламу втрачають свою владу. Відмінністю від центральних районів, великі міста, такі як Анкара, Стамбул та Ізмір, майже не мають обмежень і заборон щодо одягу та зовнішнього вигляду.

Проте, це посилення правил діє тільки в окремих віддалених районах. Зокрема, в Туреччині жінкам слід приділяти особливу увагу зовнішньому вигляду, оскільки країни Сходу не приймають відвертого декольте, оголених рук, ніг або плечей. Достатньо одягнутися трохи скромніше, і екскурсії не будуть супроводжуватися будь-якими складнощами [14].

Першим варто згадати Стамбул (раніше Константинополь), що вважається найбільшим містом Туреччини. Місто багате на релігійні та культурні пам'ятки, серед яких значні місця займають дві мечеті: Синюю мечеть та мечеть Сулеймана. Перша з них була збудована в 1616 році та представляє собою один з найбільших і найвизначніших мечетів в Туреччині.

Мечеть Сулеймана є також визначним культурним об'єктом та прикладом архітектури Османської імперії, збудована у 1557 році.

Ще однією визначною пам'яткою Стамбулу є головна церква Східного християнства - Храм Святої Софії. Церква, збудована в 537 році, використовувалася як православний храм, потім перетворена на мечеть, а з 1935 року вона перетворилася на музей [15].

Рис.2.6. Храм Святої Софії

Іншою відомою релігійною спорудою є Патріарший палац, який є головним місцем розташування Ортодоксальної церкви Вселенського патріархату. Палац був збудований в XIX столітті та представляє собою справжній шедевр архітектури. Тут можна побачити величезну колекцію релігійних артефактів, а також відвідати багато релігійних служб.

Ще однією відомою місцевістю в Стамбулі є південний причал міста, який називається Еміньюн. Відсилаючись до легенд про Андрія Первозванного, багато паломників відвідують цей причал, щоб прославити свого покровителя. В цьому місці також можна зустріти багато релігійних

свят та святкових подій, які приваблюють велику кількість віруючих з усього світу.

Рис.2.7. Еміньюню

Окрім Станбулу, Туреччина має інші визначні релігійні та культурні місця паломництва. Наприклад, місто Конья, яке славиться своєю історією та культурою. У цьому місті знаходиться Мавзолей Мевляни, що є місцем погребіння Мевляни Румі - засновника джелалійської течії в ісламі. Мавзолей Мевляни є величезним культурним центром та однією з найбільш відвідуваних релігійних місць в Туреччині.

Іншим відомим місцем є Селячук - поселення, яке знаходиться на місці античного Ефесу. У цьому місті знаходяться руїни візантійської фортеці, базиліка святого Іоанна та мечеть Ісибея. Від всесвітньо відомого храму Артеміди, який був споруджений у VI ст. до н.е., залишилася лише одна відновлена колона [16].

Рис.2.8. Мавзолей Мевляни

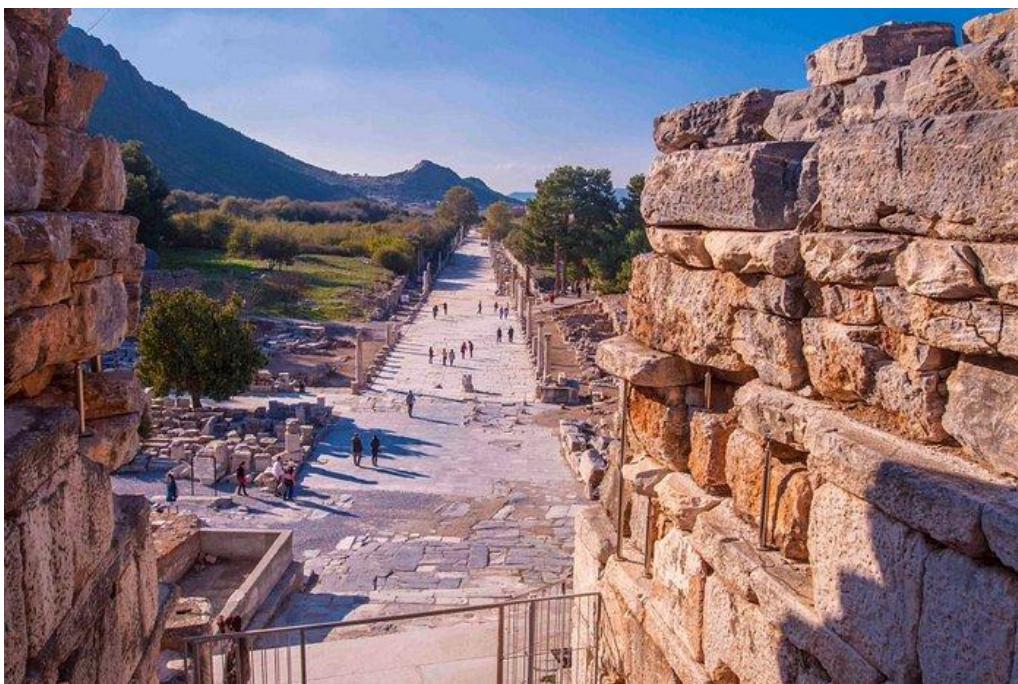

Рис.2.9. Селячук

Бількість паломників приваблює місто Каппадокія, яке славиться своїми унікальними геологічними формаціями та культурними пам'ятками. У

цьому регіоні можна знайти численні мечеті, церкви та монастирі, де паломники можуть зустрітися зі своїми духовними лідерами та молитися.

Рис.2.10. Каппадокія

Також варто згадати місто Кусадасі, де знаходиться Марійський дім, що вважається місцем народження Діви Марії. Багато паломників приїжджають сюди, щоб помолитися та вшанувати пам'ять матері Ісуса Христа.

Іншим відомим місцем паломництва є Антак'я - місто, де вперше було використано термін "християнин". У цьому місті можна знайти численні церкви та музеї, які зберігають багату історію християнства та його розвиток на території Туреччини.

Отже, Туреччина має велику кількість культурних та релігійних місць, які є місцями паломництва для віруючих з усього світу. Це свідчить про багату історію та культуру цієї країни, яка зберігає свої традиції та релігійні

цінності. Багато з цих місць привертають не тільки паломників, але і туристів, які хочуть познайомитися зі світовою культурою та історією, які відображаються в цих святинях та культурних пам'ятках.

Таким чином, найбільш відомими місцями є Станбул зі своїми мечетями та культовим Храмом Святого Софії, а також місто Конья з Мавзолеєм Мевляни. Також варто згадати Селячук, який розташований на місці античного Ефесу та є відомим своїми руїнами та архітектурними спорудами. Всі ці місця зберігають свою історичну та культурну цінність, яка приваблює відвідувачів з усього світу. Вивчення та збереження таких місць є важливим аспектом збереження культурної спадщини країни та забезпечення туристичної привабливості.

2.3. Сучасні розваги та фестивалі як частина екскурсійного туризму

На сьогодні екскурсійний туризм набуває нових вимірів, враховуючи не лише історичні та культурні аспекти, але й велику увагу приділяє сучасним розвагам та фестивалям. Цей еволюційний змішаний підхід відкриває унікальні можливості для туристів відкривати і вивчати різноманіття світового спадку через призму сучасності.

Екскурсійні тури можуть бути насичені різноманітними атракціями та розвагами:(рис. 2.11)

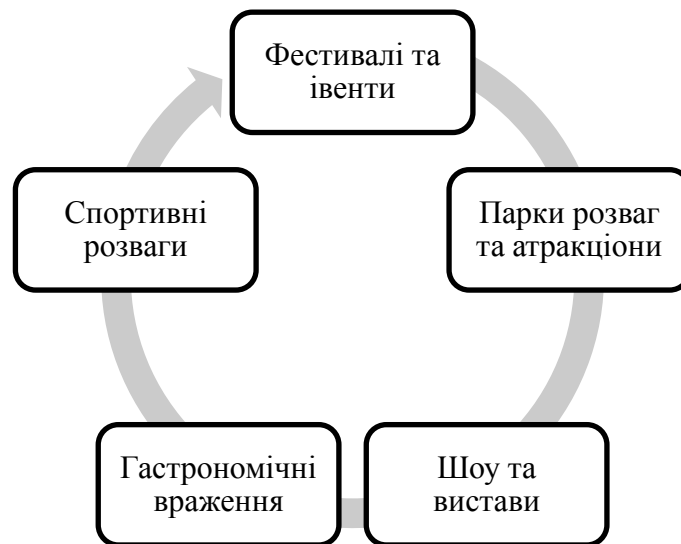

Рис. 2.11. Сучасні розваги у екскурсійному туризмі

Опишемо детальніше фестивальні та подієві розваги у екскурсійному туризмі у Туреччині.

Туреччина пропонує широкий спектр фестивалів у різних жанрах. Чи то мистецькі, музичні, танцювальні, театральні фестивалі, чи то кінофестивалі.

Стамбульський фонд культури та мистецтва (IKSV) є членом Генеральної Асамблеї Турецької національної комісії ЮНЕСКО. IKSV регулярно організовує: [17]

- Стамбульський музичний фестиваль,
- Стамбульський кінофестиваль,
- Стамбульський театральний фестиваль,
- Стамбульський джазовий фестиваль,
- Стамбульське бієнале,
- Стамбульське бієнале дизайну,
- Співочий конкурс імені Лейли Генджер,
- Осінній тиждень кіно Filmekimi.

Щодо фестивалів мистецтва, то більшість з них організовує Національна опера Туреччини і всі вони присвячені балету.

Кінофестивалі також досить популярні у Туреччині. Найстаріший кінофестиваль Туреччини, відомий як «Золотий апельсин» у місті Анталія,

святкував у 2020 році своє 57-річчя і заслужено вважається «Оскар» турецького кіно». (рис. 2.12)

Рис. 2.12. Кінофестиваль «Золотий апельсин» у Анталії

Також серед престижних та традиційних кінофестивалів, які об'єднують шанувальників кіно в Туреччині, варто відзначити Стамбульський кінофестиваль, Міжнародний кінофестиваль в Анкарі, Міжнародний кінофестиваль «Golden Boll» в Адані та Незалежний кінофестиваль в Стамбулі.

Найбільшу частку фестивалів у Туреччині складають музичні фестивалі: у Стамбулі – джазовий фестиваль Akbank, європейський джазовий фестиваль в Ізмірі, Міжнародний джазовий фестиваль в Анкарі, джазовий фестиваль на острові Бозджаада, джазовий фестиваль в Бодрумі, джазовий фестиваль в Урлі, Міжнародний джазовий фестиваль Akra, та джазовий фестиваль в містечку Каш річ за річкою приймають талановитих джазових виконавців, приваблюючи як турецьких, так і міжнародних музикантів. Крім того, музичні фестивалі, такі як фестиваль Chill-Out, Electronica, Sónar Стамбул, SunSplash, фестиваль One Love та Carradox, регулярно проводяться протягом року в курортних містах Туреччини.

Найпопулярніші серед туристів – це традиційні турецькі фестивалі. Деякі з найвідоміших:

– Фестиваль масляних поєдинків Киркпинар: Це традиційне спортивне змагання з 600-річною історією, яке розгортається щорічно в червні в місті Едірне.

– Фестиваль Хидреллез: Це святкування приходу весни, яке відзначається щорічно 6 травня у численних містах Туреччини.

– Фестиваль кружляючих дервішів (Шеб-і Аруз): Це захід, присвячений великому філософу і засновнику ордену Мевлеві Мевляни Джалалуддіну Румі. Відбувається у місті Конья кожного грудня і пропонує духовні враження через музичні та танцювальні виступи дервішів.

– Фестивалі боротьби верблюдів: Ці фестивалі, які тривають століттями, відбуваються в різних містах Туреччини, особливо в регіонах Егейського та Середземноморського.

– Сельчуцький фестиваль боротьби верблюдів в Ефесі: Це один із найвідоміших фестивалів, який щорічно проводиться у січні, з боротьбою верблюдів, що відзначається з часів кочових племен Анатолії.

– Фестиваль пасти Месір у Манісі: Цей фестиваль відзначає одужання Хафси Султан і вшановується на честь неї. Вірять, що султанова мати видужала завдяки пасті Месір, що містила 41 спецію і траву. Султан розпорядився роздавати цю пасту серед народу для збереження благополуччя людей.

Фестивалі та івенти в Туреччині відіграють важливу роль у розвитку екскурсійного туризму, привертаючи туристів з усього світу своєю різноманітністю та культурним багатством. Традиційні та сучасні заходи, такі як фестиваль масляних поєдинків Киркпинар, Фестиваль кружляючих дервішів, а також музичні фестивалі, стали не лише популярними подіями для місцевого населення, але і ключовими атракціями для туристів.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ В ТУРЕЧЧИНІ

Розвиток екскурсійного туризму є важливим напрямком для економіки Туреччини, оскільки він забезпечує значну частину доходів країни. Протягом останніх років було здійснено кілька кроків для розвитку екскурсійного туризму в Туреччині, включаючи поліпшення інфраструктури та послуг, створення нових маршрутів, просування на міжнародних ринках туризму, та залучення інвестицій.

Одним з найбільш важливих шляхів розвитку екскурсійного туризму в Туреччині є розширення і покращення інфраструктури та послуг. Уряд Туреччини вкладає значні кошти в розвиток готельного господарства та інших туристичних послуг, що забезпечує покращення якості та розширення асортименту послуг для туристів. При цьому необхідно забезпечити збереження культурної спадщини та природних ресурсів країни.

Другим шляхом розвитку екскурсійного туризму є створення нових маршрутів та розвиток туристичної інфраструктури в менш розвинених

регіонах країни. Таким чином, буде забезпечено рівномірний розподіл туристичного потоку та збільшення кількості туристів, які відвідують країну. Наприклад, в Туреччині є багато менш відомих місць, таких як Каппадокія, які мають великий потенціал для розвитку екскурсійного туризму.

Третім шляхом розвитку екскурсійного туризму є просування на міжнародних ринках туризму. Туреччина повинна бути присутньою на ринках туризму з якісними та цілеспрямованими маркетинговими кампаніями, що сприяють збільшенню свідомості про культурні та релігійні місця паломництва, а також про інші туристичні атракції країни. Необхідно також залучати професійних туроператорів та агентів, які будуть просувати туристичні пакети до Туреччини на міжнародному рівні.

Четвертим шляхом розвитку екскурсійного туризму є залучення інвестицій для покращення туристичної інфраструктури та підвищення якості послуг. Інвестиції можуть бути спрямовані на будівництво нових готелів та туристичних атракцій, покращення транспортної інфраструктури та створення нових маршрутів для екскурсій.

Отже, розвиток екскурсійного туризму в Туреччині потребує комплексного підходу та координації дій між державними органами, громадськими організаціями, туристичними компаніями та інвесторами. Важливо зберігати культурну спадщину та природні ресурси країни, просувати їх на міжнародному рівні та залучати інвестиції для покращення туристичної інфраструктури. Такі заходи допоможуть забезпечити стале зростання туристичної галузі в Туреччині та збільшення доходів країни в цілому.

Одним із найважливіших шляхів розвитку екскурсійного туризму в Туреччині є залучення інвестицій. Уряд Туреччини розробив ряд програм та інвестиційних проектів, спрямованих на розвиток туризму в країні. Наприклад, програма "Турецька Рив'єра" передбачає побудову нових готелів, вілл та інших об'єктів готельного господарства на узбережжі Середземного

моря. Ця програма також покликана підвищити рівень сервісу та якості послуг для туристів.

Залучення інвестицій також може сприяти розвитку нових форм екскурсійного туризму, таких як туризм з метою здоров'я та екологічний туризм. В Туреччині є багато мальовничих місць, які можуть бути привабливими для туристів, які шукають екологічно чистий відпочинок та можуть забезпечити нові можливості для розвитку екскурсійного туризму.

Для досягнення успіху в розвитку екскурсійного туризму в Туреччині необхідно також забезпечити підвищення якості послуг, зокрема в питаннях транспортування, харчування та розміщення туристів. Туреччина має широкую мережу готелів та інших об'єктів готельного господарства, проте у деяких регіонах якість готелів може бути нижче, ніж у інших. Уряд Туреччини повинен сприяти підвищенню якості послуг та створенню нових можливостей для туристів.

Наприклад, важливо розглядати можливість запровадження екскурсійних програм з екологічною спрямованістю, де туристи матимуть змогу познайомитись з природними пам'ятками та здоровим способом життя. Також необхідно розвивати інфраструктуру для спортивних заходів та розваг, що може сприяти привабливості країни для молодіжних туристів.

Крім того, важливим чинником розвитку екскурсійного туризму є підтримка міжнародних співтовариств, які сприяють популяризації культурних та релігійних місць паломництва в Туреччині. Також можливо сприяти розвитку туризму через співпрацю з іншими країнами та міжнародними організаціями для створення нових програм та пропозицій для туристів.

Отже, розвиток екскурсійного туризму в Туреччині є важливим фактором економічного розвитку країни. Для досягнення успіху в цьому напрямку необхідно забезпечити поліпшення інфраструктури та якості послуг, створення нових маршрутів та просування на міжнародних ринках туризму. Також важливими є залучення інвестицій та розвиток нових форм

туризму, зокрема туризму з метою здоров'я та екологічного туризму. Всі ці фактори взаємодіють між собою і можуть сприяти розвитку екскурсійного туризму в Туреччині та покращенню економічної ситуації в країні.

РОЗДІЛ 4. РОЗРОБКА ЕКСКУРСІЙНОГО ПРОДУКТУ В ТУРЕЧЧИНУ

4.1. Загальна характеристика туру

Головна мета будь-якого екскурсійного туру – є надання учасникам можливості дізнатися більше про певне місце, його історію, культуру, архітектуру та інші цікаві аспекти.

Тому у ході написання магістерської роботи було створено екскурсійний продукт територією Туреччини. Його назва «Історична Одісея Туреччиною».

4.1.1.Опис туру

Загальну характеристику туру, який розробляється зведено у таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Загальна інформація туру «Історична Одісея Туреччиною»

Критерій	Характеристика
За характером організації	Плановий

За формою організації	Груповий
За терміном та тривалістю	Літо, осінь, весна; довгостороковий
Тривалість	9 днів
Вік	18-50
За метою	пригодницький, пізнавальний, історичний
В залежності від способів пересування	наземний, повітряний
Клас обслуговування	Перший клас
Кількість людей у групі	8
Загальна протяжність маршруту	6729
Маршрут	Лінійний

Отже, розроблений тур є плановим та груповим на 8 осіб віком від 18 до 50 років з метою пізнання та вивчення історичних пам'яток Туреччини. Сезон проведення туру: теплі пори року(літо, осінь, весна).

4.1.2. Обґрунтування засобів розміщення туру

Розміщення під час туру буде відбуватись у закладах розміщення містах-точках туру: Варашава, Стамбул, Ізмір, Каппадокія та Анкара. Для туру було обрано заклади розміщення середнього рівня 3-4 зірки у центрі міст з безкоштовним харчуванням та широким набором додаткових послуг.

Охарактеризуємо кожний з них.

Так як приїзд у Варшаву буде після 16 годинного переїзду, екскурсантам пропонується відпочити до ранішнього рейсу у готелі Warsaw Plaza Hotel неподалік від аеропорту. Це 4 зірковий готель з затишними номерами та безкоштовним сніданком.

У Стамбулі було обрано готель Golden Crown Hotel. Цей тризірковий готель розташований у зручному місці в історичній частині Стамбула, всього кілька хвилин ходьби від Голубої мечеті, Софійського собору та трамвайної зупинки. Всі номери готелю Golden Crown обладнані кондиціонером, міні-баром і телевізором з плоским екраном і супутниковими каналами. У власній ванній кімнаті з душем надається фен, тапочки і безкоштовні туалетно-косметичні засоби.

Проживання у місті Ізмір буде у закладі Kozan City Hotel. Готель Kozan City розташований всього за 5 хвилин ходьби від міжнародного виставкового центру Ізміра. Гостям пропонуються сучасні номери з безкоштовним Wi-Fi. Номери готелю Kozan City оснащені паркетним покриттям, супутниковим телебаченням, кондиціонером, сейфом, міні-баром та власною ванною кімнатою. З усіх номерів відкривається вид на місто. Кожен ранок у готелі подають сніданок у форматі «шведського столу». Гостям також надають безкоштовний пізній сніданок.

У Коньї ми обрали готель Hotel Neş. Готель Neş розташований всього за 5 хвилин ходьби від музею Мевляни. Гості можуть розміститися в оригінальних номерах, оформлених у стилі сельджуків. Поблизу є цілодобова безкоштовна приватна парковка.

Серед зручностей у всіх звукоізольованих номерах готелю Neu: кондиціонер, безкоштовний Wi-Fi та власна ванна кімната з феном і безкоштовними туалетно-косметичними засобами.

На другому поверсі є зал для сніданків, де щодня подають сніданок у форматі «шведського столу». Чай та каву обслуговують цілодобово.

Готель у Анкарі – Bukaviyue Hotel. У цього тризіркового готелю надається ряд зручностей, включаючи сад, громадський лаундж, ресторан і безкоштовну приватну парковку. Гостям також доступні такі послуги, як безкоштовний Wi-Fi, загальна кухня та доставка їжі та напоїв.

4.2. Опис траси маршруту

Опис траси маршруту – це детальний опис шляху, який проходить екскурсійний тур, з вказанням ключових точок і об'єктів, які планується відвідати.

4.2.1. Маршрут туру

Розглянемо детальніше картосхему маршруту. Початкова точка маршруту туру є місто Київ. Через наявність воєнного стану та закритий повітряний простір України, літак до Туреччини буде від Варшави. Шлях до Варшави буде досягнутий на автобусі.

Далі маршрут буде пролягати у такому порядку об'єктів – Стамбул-Троя-Ізмір-Афродісія-Іераполіс-Конья-Анкара.

На рисунку 4.1. зображено картосхему маршруту туру по території Туреччини без перетину кордонів. Маршрут складено таким чином, щоб не було перетинів шляхів та була можливість створити лінійний тип маршруту (рис. 4.1)

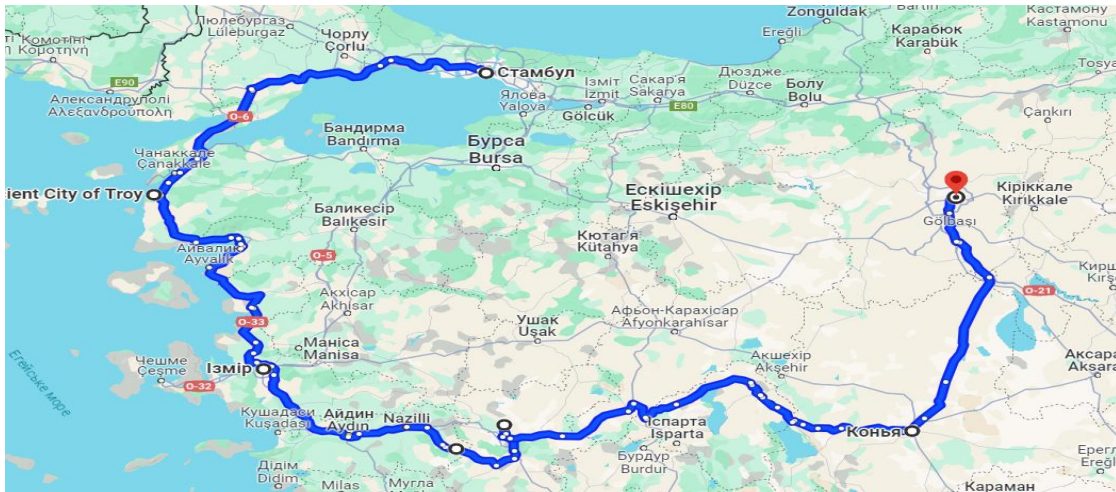

Рис. 4.1. Картохема туру «Історична Одиссея Туреччиною» [Google maps]

Далі сформуємо схему маршруту на рис. 4.2.

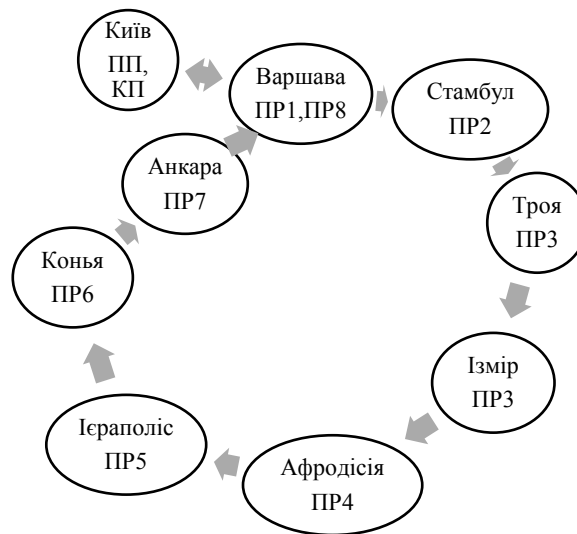

Рис. 4.2. Схема туру

4.2.2. Транспортне обслуговування туру

Окремим пунктом розробки туру є формування транспортного забезпечення туру. До туру «Історична Одиссея Туреччиною» воно сформовано у таблиці 4.2 та схематично зображено на рисунку 4.3.

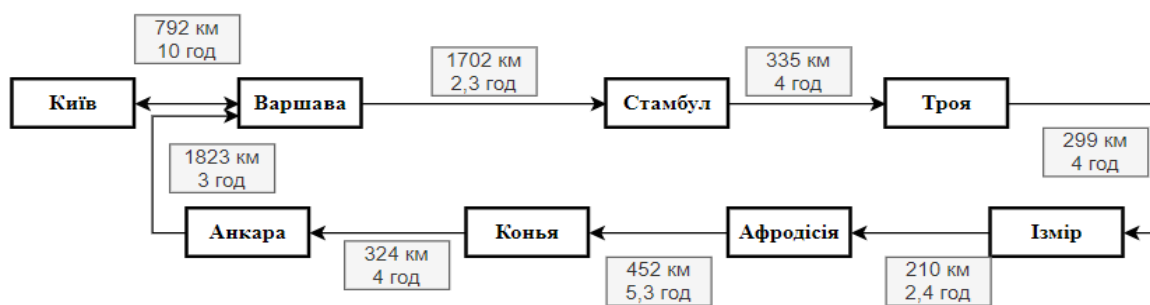

Рисунок 4.3. Схема транспортного забезпечення туру

Таблиця 4.2

Характеристика транспортного забезпечення маршруту

Пункти маршруту	Відстань, км	Транспорт	Час перебування в дорозі
1	2	3	4
Київ-Варшава	792	автобус	10 год 13 хв
Варшава-Стамбул	1702	літак	2 год 30 хв
Стамбул-Троя	335	автобус	4 год
Троя-Ізмір	299	автобус	4 год
Ізмір-Афродісія	210	автобус	2 год 40 хв
Афродісія-Конья	452	автобус	5 год 30 хв
Конья-Анкара	324	автобус	4 год
Анкара-Варшава	1823	літак	3 год
Варшава-Київ	792	автобус	10 год 13 хв
Усього	6729	-	46 год 53 хв

4.3. Текст туру

Текст туру – це описовий матеріал, який призначений для представлення туристичних об'єктів туру. Він включає в себе інформацію про різноманітні аспекти: історію, культурні особливості, географічне положення, основні цікавинки та інше. Основна мета тексту туру – надати туристам повну і достовірну інформацію про об'єкти відвідування.

4.3.1. Опис об'єктів туру

Місто Стамбул є найбільшим містом Туреччини та її колишньою столицею. До 1930 року місто носило назву Константинополь. Це єдине місто у світі, розташоване на двох континентах. Протока Босфор поділяє

місто на європейську та азійську сторони. У європейській частині знаходяться історичний центр, безліч парків та пам'яток, а в азійській — переважно житлові квартали, хмарочоси та бізнес-центри.

Під час туру екскурсанти відвідають такі об'єкти: палац Топкапи, Музей Айя Софія, Мечеть Султана Ахмета та Долмабахче.

«Топкапи» або інша назва «Гарматні ворота» – колишній головний палац Османської імперії до середини XIX століття, розташований в історичному центрі Стамбула на мисі Страсбургу. Цей палац, розташований в місці впадання Босфору і Золотого Рогу в Мармурове море, став музеєм після падіння Османської імперії і вважається одним з найбільших за площею у світі [18].(рис. 4.4)

Рис. 4.4. Палац Топкапи

Загальна площа палацово-паркового ансамблю Топкапи, оточеного високими стінами, сусідніми садами та прибудовами, складає понад 700 тис. кв. м. Палац розділений на чотири двори, а головні ворота, відомі як «Ворота Повелителя», вводять у перший двір. Тут розташовані службові і підсобні будівлі, а також церква святої Ірини. Цей двір, відомий як Двір Яничар, є найбільшим серед чотирьох.

Мармурові Ворота Повелителя слугували головним в'їздом для турецьких султанів, які в'їжджали в свою резиденцію. Також, саме звідси вони виходили на п'ятничну молитву в Айя-Софію. Цей двір використовувався для проведення свят і п'ятничних намазів султанів. Цікаво, що саме ця частина палацу була відкрита для громадськості, і тут очікували на аудієнції іноземні послы та високопоставлені державні діячі. Також, важливим гостям навіть дозволялося в'їжджати верхом на коні.

Музей Айя-Софія, колишній грецький патріарший православний собор Святої Софії, а пізніше перетворений на мечеть під час Османської імперії, тепер служить як музей та пам'ятник візантійського мистецтва. Розташований в історичному центрі Стамбула, Айя-Софія, спільно з іншими історичними пам'ятками, був внесений до Списку світової спадщини ЮНЕСКО у 1985 році [19]. (рис. 4.5)

Рис. 4.5. Музей Айя-Софія

Собор Святої Софії був зведений в 537 році під дирекцією візантійського імператора Юстиніана на місці старших церковних споруд. Він став важливим православним храмом для всього християнського світу. У 557 році купол, пошкоджений землетрусом, був відновлений. У 843 році в

храмі були додані мозаїки в інтер'єр. Одна з найвідоміших представляє імператрицю Зою, одну з трьох жінок, які самостійно правили імперією.

Після завоювання Константинополя турками в 1453 році за наказом султана Мехмеда II храм був перетворений на мечеть Айя-Софія. Багато священних об'єктів були вивезені, а мозаїки та фрески були замазані. У 1847-1849 роках під час реставрації додали османські медальйони в мечеть. Від 1931 року Айя-Софія існувала як мечеть, а від 1935 року, за рішенням Мустафи Кемаля Ататюрка, була перетворена в музей. Загалом Айя Софія – це величезна будівля, що втілює елементи православної та мусульманської культур. Головний вхід, відомий як імператорські ворота, за легендою, виготовлений із залишків Ноевого ковчега та призначений виключно для імператора [19].

Найголовнішою мечеттю та символом Стамбулу є Блакитна мечеть або Мечеть Султана Ахмеда (рис. 4.6). Її було зведено на честь 14-го султана Османської імперії, Ахмеда I, видатної постаті в історії Туреччини. Його коротке правління відзначалося видатними досягненнями, і він вважався одним із найрозумніших та добрих правителів Османської імперії.

Рис. 4.6. Блакитна мечеть

Султан проявляв турботу про простих людей і особисто втручався у вирішення проблем міста. Навіть у віці 16 років він власноруч гасив пожежі в Стамбулі, залишаючись із шрамами і травмами. Його правління вважається позитивним і світлим періодом в історії імперії.

Мечеть Блакитна, створена на честь цього султана, представляла собою великий комплекс, що включав не лише молитовну залу, а й школу, медресе, семінарію, благодійну їдальню, лікарню, баню, ринок тощо. Вона стала своєрідним містом всередині міста. Архітектурно мечеть поєднувала елементи класичного османського та візантійського стилів, і виявляла подібність до сусідньої Айя-Софії. Зведена з каменю і мармуру, враховуючи доступність каменю в гірських регіонах та близькість Мармурового моря для використання мармуру. Вхід в мечеть веде через ворота до внутрішнього двору, де розташована зона для обряду обмивання вірян. Східний вхід, закритий ланцюгом, був призначений для султанів, які в'їжджали на територію мечеті верхи на коні, вказуючи на їх покору перед Аллахом [20].

Долмабахче – це розкішний історичний комплекс, розташований біля берегів видатної протоки Босфор в Стамбулі. Він є унікальним творінням, оскільки його архітектурний стиль — бароко — абсолютно незвичайний для турецької архітектури. Довжина комплексу вздовж узбережжя досягає 600 метрів, а площа палацу становить 45 тисяч квадратних метрів. Загальна площа території комплексу, включаючи всі будівлі, складає 110 тисяч квадратних метрів.(рис. 4.5)

Рис. 4.5. Долмабахче

У Долмабахче налічується 285 кімнат, 44 просторих зали, 68 туалетів і 6 турецьких лазень. На оздоблення будівлі пішло понад 40 тонн срібла і понад 15 тонн золота. Але деякі предмети інтер'єру дісталися падишаху в подарунок. Так, величезна кришталева люстра вагою не менше 4,5 тон стала даром від англійської королеви Вікторії, яка особисто відвідала падишаха в 1853 році. Сьогодні цей розкішний подарунок прикрашає Зал церемоній в замку [21].

Троя представляє собою місто-музей під відкритим небом і є однією з найбільш визначних історичних пам'яток Туреччини (рис. 4.6). Згідно із здогадками істориків, це саме місто описує грецький поет Гомер у своїх відомих творах «Одіссея» і «Іліада». Ще довгий час вважалося, що Троя є продуктом літературної уяви, але археолог Генріх Шліман у 1870-х роках виявив руїни дев'яти міст на пагорбі Гіссарлик, які знаходилися в різних історичних шарах землі. В результаті аналізу було підтверджено, що саме це місце відповідає описам Гомера, і саме тут розташована легендарна Троя. З того часу це місто стало однією з найбільш відомих і популярних археологічних пам'яток Туреччини, а також увійшло до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО [22].

Рис. 4.6. Руїни стародавнього міста Троя (Іліон)

Ізмір – цікаве історичне місто Туреччини. У ньому екскурсанти відвідають: головну площу Конак та замок Кадифекале.

Площа Конак є найжвавішою частиною древнього міста Ізмір (рис. 4.7) На цій площі розташовані центральний автовокзал, мечеть Конак та будівля міської ради. Центральне місце на площі займає відома вежа з годинниками, яка є символом міста Ізмір. Також площа є входом до великого ринку Кемеральті. На південній частині площі розташований Культурний Центр Університету Еге, який запрошує відвідувачів до музею сучасного мистецтва, оперного театру та музичної академії [23].

Рис. 4.7. Площа Конак у Ізмірі

Руїни фортеці Кадифекале є однією з основних визначних пам'яток турецького міста Ізмір (рис. 4.8). Була збудована в IV столітті до н. е. одним із прибічників Александра Македонського. До наших днів збереглися лише п'ять веж і одна стіна, решта представляє сучасну реконструкцію. У перекладі з турецької «Кадифекале» означає «Бархатний замок». Архітектурний пам'ятник розташований на пагорбі Пагос, з якого відкривається панорамний вид на місто та затоку Ізмір [24].

Рис. 4.8. Руїни фортеці Кадифекале

Афродисія – невелике давньогрецьке елліністичне місто, розташоване в історичному культурному регіоні Карія на заході Анатолії. Знаходиться неподалік від сучасного містечка Гейре, приблизно за 130 км на схід від узбережжя Егейського моря. Місто отримало свою назву на честь Афродіти, грецької богині кохання, яка мала тут свій унікальний культовий образ — Афродита Афродисію (рис. 4.9) [25]

Рис. 4.9. Місто Афродисія

Руїни античного міста Іераполіса – одне з найпопулярніших історичних місць Туреччини. Місто було побудоване ще в другому тисячолітті до нашої ери, але повністю зруйноване землетрусом, після чого було заново відбудовано у 190 році до нашої ери. За час свого існування «священне місто» Іераполіс переходив під управління Риму, Візантії та Туреччини, був популярним лікувальним курортом для заможних людей Риму та центром візантійського єпископства. Місто кілька разів зазнавало землетрусів, внаслідок чого було остаточно зруйноване в 1354 році [26] (рис. 4.10)

Розкопки античного Іераполіса розпочалися наприкінці XIX століття, і роботи з реставрації тривають й донині.

Рис. 4.10. Руїни античного міста Іераполіса

Конья – одне з найстаріших міст не лише в Туреччині, але й у світі, і його історія налічує понад 9000 років. Тут легенди переплітаються з історією настільки глибоко, що іноді важко відрізнити міф від реальності. Місто зберігає свої архітектурні скарби і містичні оповіді, які приваблюють щороку сотні тисяч гостей з усього світу. Для Туреччини Конья має особливе значення. Саме тут в сутінках історії виник турецький державний утвір, коли місто стало центром Конійського султанату, заснованого кочовими тюркськими племенами з Середньої Азії. Навіть після втрати Коньєю політичного статусу вона залишалася культурною та духовною столицею.

Музей Мевлана – найвідоміший музей в Коньї, який насправді нагадує більше мавзолей. Тут ви зможете побачити поховання Мевлани. Музей, височіючи над містом, є його візитною карткою і популярним місцем для паломництва.(рис. 4.11) [27].

Рис. 4.11. Музей Мевлана

Туристичний екскурсійний маршрут завершується у столиці Туреччини – Анкарі. Тут екскурсанти відвідають – музей мавзолей Ататюрка та Мечеть Коджатепе.

Мавзолей є усипальницею великого лідера Туреччини та Османської імперії – Мустафи Кемалю Ататюрка. У середині будівлі можна побачити експонати музею, присвяченого війні за незалежність. Особливу цінність представляють речі і предмети, які колись використовував сам Ататюрк. Красиво та велично виглядає розташована тут панорама полів бою. Турки вважають музей-мавзолей найзначущішою пам'яткою столиці через величезне повагу до Ататюрка. Кілька разів на рік сотні тисяч місцевих жителів приходять сюди. Зокрема, 19 травня, коли в країні відзначається День пам'яті Ататюрка.(рис. 4.12)

Рис. 4.12. Музей мавзолей Ататюрка

Мечеть Коджатепе є однією з найбільших мечетей у світі. Це також найбільша мечеть в Анкарі, яку можна побачити практично з будь-якої точки центрального міста. Чотири мінарети мечеті заввишки 288 футів і її чудовий позолочений купол зачаровують. Як і деякі інші пам'ятки в Анкарі, вам потрібно піднятися на пагорб, щоб дістатися до мечеті, яка розташована поблизу знаменитої площі міста, площі Кізілай.(рис. 4.13)

Мечеть, відома головним чином зображенням кордонів сучасної ісламської архітектури, може вмістити 24 000 віруючих і розкішно побудована для духовного досвіду. Художнє оформлення центрального куполу, використання мармуру та красивих тонованих скляних вікон черпають натхнення з неокласичного османського дизайну. Інтер'єри прикрашені декоративною стелею та царственою золотою люстрою. Мечеть Коджатепе була повністю побудована в 1987 році, оскільки для завершення будівництва знадобилося близько двох десятиліть [28].

4.4. Програма туру

Програма туру – це обов’язкова складова. Вона може формуватись як окремий документ, так і бути складовою частиною інформаційного листка туру. Нами було сформовано програму туру, як складову інформаційного листка.(табл. 4.3)

Таблиця 4.3

Інформаційний листок до туристської путівки «Здоров'я в серці Європи: Оздоровчий тур по Угорщині»		
Параметри		Характеристика
Країна перебування		Туреччина
Найменування місць перебування		Стамбул- Троя-Ізмір-Афродісія-Іераполіс-Конья-Анкара
Державний устрій країни перебування		світська, парламентсько-президентська республіка
Столиця		Анкара
Коротка інформація про транспортне обслуговування під час подорожі та заклади розміщення і харчування по маршруту		переліт літаком, автобуси та по території країни. Заклади розміщення: готелі 3-4 зірки. Харчування: у готелі, ресторани, кафе.
Розважальна та анімаційна програма під час подорожі		Екскурсій містами, відвідини ринків, магазинів з сувенірами
Перелік послуг, що надаються за додаткову плату		Покупка подарунків, відвідування додаткових місць, додаткові обіди.
Корисні поради туристам		Тримайте гроші і документи у внутрішніх кишенях, чи в спеціальних сумках
Рекомендації з правилами поведінки при здійсненні поїздки		Бути пунктуальними, не спізнюватись на рейс. В разі будь яких питань звертатись до провідника.
Інформація щодо вікових обмежень, прийому батьків з дітьми, сімейних тощо		Прийом дітей не передбачений
<i>Програма туру</i>		
Час	Пункти маршруту	Характеристика
День 1		
05:30	Київ	Збір туристичної групи і посадка в автобус у місті Київ (місце збору-Центральний автовокзал). Зупинки на АЗС, та у Львові та Берегове.
20:40	Варшава	Прибуття, поселення в готель.

Продовження таблиці 4.3

День 2		
08:00	Варшава	Сніданок в готелі, виселення з готелю
09:25		Посадка на літак
12:20	Стамбул	Приліт до Стамбулу, трансфер до готелю
13:00		Поселення в готель, відпочинок. екскурсія до Блакитної мечеті та Топкапи та Айя Софія.
День 3		
10:00-13:00	Стамбул	Сніданок у готелі, екскурсія до Долмабахче.
14:00		Обід у місцевому ресторані İBB Cihangir Sosyal Tesisleri
15:30		Відпочинок, вільний час, похід на центральний ринок та по магазинах
День 4		
09:00	Стамбул	Сніданок у готелі, виселення, виїзд до Трої
14:30	Троя	Екскурсія по старовинному місту
16:00		Виїзд до Ізміра, зупинка на обід у придорожньому кафе
21:00	Ізмір	Приїзд, поселення в готель, відпочинок
День 5		
10:00	Ізмір	Сніданок в готелі, вільний час
12:00		Початок екскурсій по місту, об'єктах туру
15:00		Обід в ресторані İzmir Sakız Alsancak Restaurant
16:00		Продовження екскурсії
18:00		Вільний час, відпочинок
День 6		
08:00-09:00	Ізмір	Сніданок у готелі, виселення, виїзд до Афродісії
11:40	Афродісія	Приїзд до об'єкту, екскурсія
14:00	с. Гейре	Обід у ресторані Anatolia Restoran
15:00		Виїзд до Коньї
20:30	Конья	Прибуття, поселення в готель, відпочинок
День 7		
08:00	Конья	Сніданок, екскурсія по об'єктах
14:20		Обід у ресторані, вільний час.
17:00		Виселення з готелю, виїзд до Анкари
21:00	Анкара	Приїзд до Анкари, поселення в готель, відпочинок
День 8		
10:00	Анкара	Сніданок у готелі, екскурсія по місту
14:30		Обід у кафе біля готелю
14:00		Відвідування замку та мечеті
17:00		Вільний час, відпочинок
17:40		Відпочинок, вільний час
День 9		
09:00	Анкара	Сніданок в готелі
10:40		Посадка на літак до Варшави
11:30	Варшава	Прибуття у Варшаву
12:00		Посадка на автобус до Києва
23:35	Київ	Прибуття в Київ

4.5. Розрахунок ціни туру

Розрахунок вартості туру спирається на дані різних компаній, які надають житло, туристичні послуги, займаються пасажирськими перевезеннями.

Вартості всіх цін за готель, були знайдені на сайті booking.com, ціни актуальні для грудня 2023 року. Заклад розміщення обирався за рейтингом, близьким місце розташуванням до атракцій екскурсії та зручного проживання для туристів.

Вартість вхідних квитків до об'єктів туру було знайдено на їх офіційних сайтах.

Вартість авіап перевезень було розраховано за даними сайту kiwi.com.

Зробимо калькуляцію витрат на тур у таблиці 4.4.

Таблиця 4.4

Калькуляція вартості розробленого туру «Історична Оддісея Туречинною»

Послуга	Вартість на одну особу, грн
Транспорт:	
переїзд (Київ-Варшава, Варшава-Київ)	3 000
переліт (Варшава- Стамбул та Анкара-Варшава)	30 000
громадський транспорт між містами	2 205
Трансфер	входить у вартість готелю
Проживання:	
Готелі по містах Стамбул, Ізмір, Конья та Анкара	13 800
Харчування:	
сніданки	входить у вартість готелю
обіди у ресторанах	4 500
Витрати на керівника групи:	
Заробітна плата	4000
Відрахування на соціальні заходи (22%)	880
Страховання	380

Продовження таблиці 4.4

Вхідні квитки:	
Топкапи	520
Музей Айя Софія	безкоштовно
Блакитна мечеть	безкоштовно
Долмабахче	362
Троя	415
Афродісія	20
Іераполіс	880
Музей Мевляна	безкоштовно
Мавзолей Ататюрк	безкоштовно
замок Анкара	безкоштовно
Мечеть Коджатепе	безкоштовно
Страхування	1500
Собівартість	60 482
Прибуток(15%)	9 072,3
Податок на прибуток(18%)	1633
ПДВ	12 096
Кінцева ціна	83 220

Отже, собівартість туру складає 60 482 грн, а враховуючи комісії турагенств та показники прибутковості кінцева вартість туру –83 220 грн.

4.6. Просування туру

Створення та просування турів може включати наступні стратегічні напрямки:

1. Постійна співпраця з турагентствами є важливим елементом розробки та просування турів. Взаємодія з туристичними агентствами становить один із ключових аспектів поточної та стратегічної діяльності у сфері туризму.

2. Створення ефективної маркетингової стратегії на туристичному ринку включає в себе розробку та реалізацію рекламно-інформаційних заходів для популяризації туру, випуск каталогів, буклетів, путівників та іншої друкованої продукції. Для успішного введення нового туристичного

продукту на ринок важлива організація рекламно-пропагандистської кампанії.

4. Активна участь у міжнародних спеціалізованих виставках та ярмарках надає можливість розширити організаційну, економічну та технічну інформацію при відносно невеликих витратах.

5. Використання соціальних мереж для просування туру.

Інтернет-маркетинг та соціальні мережі в сучасному світі є потужними інструментами для просування турів і залучення уваги цільової аудиторії. Соціальні мережі стали не лише платформою для спілкування, але й важливим інструментом маркетингу через їхню широку популярність та доступність для різних верств населення. Ось кілька причин, чому просування турів через соціальні мережі стає найефективнішим способом:

– соціальні мережі об'єднують мільярди користувачів по всьому світу. Реклама турів може доставати до широкого кола потенційних туристів.

– багато соціальних мереж надають можливості точного налаштування цільової аудиторії для рекламних кампаній. Можна обирати параметри, такі як вік, інтереси, місце проживання, щоб звертатися саме до тих, хто має інтерес до подорожей.

– соціальні мережі надають можливість безпосередньо взаємодіяти з потенційними клієнтами, відповідати на їхні запитання та надавати додаткову інформацію. Відгуки і рекомендації можуть значно впливати на рішення про покупку туру.

– Соціальні мережі активно використовують візуальний контент, такий як фото та відео. Це ідеальний спосіб представити привабливість та унікальність запропонованих турів.

Такі платформи, як Facebook, Instagram можуть бути використані для розміщення та просування турів.

Дослідивши усі маркетингові інструменти просування, можна скласти приблизний медіа-план для просування туру Туреччиною на плановий рік.(табл. 2.6)

Таблиця 4.5

Медіа-план рекламної кампанії розробленого туру

Інструмент	Місяць застосування												Витрати, грн
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Співпраця з туристичними агенствами	✓		✓		✓		✓		✓		✓		1 600
Розсилка		✓		✓		✓		✓		✓		✓	21 600
Друкована рекламна продукція	✓			✓			✓			✓			10 000
Реклама у соціальних мережах Facebook, Instagram	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	280 000
Разом												131 200	

Найбільшу періодичність буде мати реклама у соціальних мережах, так як вона є найефективнішою для просування туристичного продукту.

Найменшу матиме друкована реклама у вигляді буклетів – лише раз у три місяці.

Також складемо план-кошторис для рекламної кампанії туру на місяць у табл. 4.6.

Таблиця 4.6

План-кошторис рекламної кампанії розробленого туру

Інструменти	Ціна грн/шт	К-ть за місяць, шт	Сума, грн
Співпраця з туристичними підприємствами	800	2	1 600
Розсилка	1 200	3	3 600
Друкована рекламна продукція (буклети)	2,5	1000	2 500
Реклама у соціальних мережах	2330	10	23 300
Разом			31 000

Як видно з плану, найдорожчим інструментом просування є реклама у соціальних мережах. Але варто зазначити, що вона є і найефективнішою та найдієвішою. Загальна сума витрат на місяць на рекламу складе 31 тис. грн.

ВИСНОВКИ

Екскурсійний туризм в Туреччині є важливою галуззю економіки, що продовжує розвиватися та приваблювати туристів з усього світу завдяки своїй культурній та природній спадщині. Крім того, нові напрямки, такі як екологічний туризм, дозволяють залучати ще більше туристів та розвивати галузь туризму в сталому напрямку.

Проте, розвиток туризму повинен бути збалансованим та сталим, щоб не наносити шкоди довкіллю та культурній спадщині країни. Уряд Туреччини розробив плани з розвитку сталого туризму, які передбачають зменшення впливу туризму на довкілля та культурну спадщину країни, підвищення якості обслуговування та збереження різноманітності туристичної пропозиції.

Сьогодні Туреччина пропонує різноманітність турів для туристів різних категорій інтересів, включаючи культурні, природні, релігійні, екологічні та інші види туризму.

Загалом, розвиток екскурсійного туризму в Туреччині є динамічним та залежним від різних факторів, таких як стан економіки країни, політична ситуація, рівень безпеки, зміни у туристичних пропозиціях та попиті туристів. Проте, туризм продовжує бути важливою галуззю економіки Туреччини та приваблює туристів з усього світу.

Політичні та соціокультурні фактори мають значний вплив на розвиток екскурсійного туризму в Туреччині. Наприклад, стабільність політичної ситуації та рівень безпеки країни є ключовими чинниками, які впливають на кількість туристів, які відвідують країну. Соціокультурні фактори, такі як культурна спадщина, музеї та історичні місця, також мають важливе значення для туристичної привабливості країни.

Розвиток екскурсійного туризму в Туреччині залежить від багатьох факторів, включаючи розвиток інфраструктури та послуг, політичну та соціокультурну обстановку, міжнародні стосунки, екологічну стійкість та

інші. Ці фактори мають важливе значення для залучення туристів та забезпечення комфортних умов для їх перебування в країні.

Таким чином, екскурсійний туризм є важливою галуззю економіки Туреччини, яка продовжує розвиватися та приваблювати туристів з усього світу. Розвиток сталого туризму та екотуризму, впровадження нових технологій та покращення якості обслуговування - це напрямки розвитку, які допоможуть забезпечити стійкий та стабільний розвиток екскурсійного туризму в Туреччині.

Туреччина є надзвичайно багатою на історичні пам'ятки та археологічні знахідки, які привертають до себе увагу туристів з усього світу. Від давніх грецьких міст і римських амфітеатрів до мечетей і палаців султанів, Туреччина може запропонувати безліч цікавих місць для екскурсійного туризму. Серед найбільш відомих місць можна виділити Ефес, Памуккале, Каппадокію, Афродісію, Аланью, Сіде та багато інших. Кожне з цих місць має свою унікальну історію, архітектуру та культурні традиції, що зробить подорож до них незабутньою.

Туреччина - це країна зі славною історією, що зберегла свої пам'ятки і спадщину для наступних поколінь і дозволяє подорожуючим насолоджуватися історією та культурою цієї країни.

, Туреччина має велику кількість культурних та релігійних місць, які є місцями паломництва для віруючих з усього світу. Це свідчить про багату історію та культуру цієї країни, яка зберігає свої традиції та релігійні цінності. Багато з цих місць привертають не тільки паломників, але і туристів, які хочуть познайомитися зі світовою культурою та історією, які відображаються в цих святинях та культурних пам'ятках.

Таким чином, найбільш відомими місцями є Станбул зі своїми мечетями та культовим Храмом Святого Софії, а також місто Конья з Мавзолеєм Мевляни. Також варто згадати Селячук, який розташований на місці античного Ефесу та є відомим своїми руїнами та архітектурними спорудами. Всі ці місця зберігають свою історичну та культурну цінність, яка

приваблює відвідувачів з усього світу. Вивчення та збереження таких місць є важливим аспектом збереження культурної спадщини країни та забезпечення туристичної привабливості.

Отже, розвиток екскурсійного туризму в Туреччині є важливим фактором економічного розвитку країни. Для досягнення успіху в цьому напрямку необхідно забезпечити поліпшення інфраструктури та якості послуг, створення нових маршрутів та просування на міжнародних ринках туризму. Також важливими є залучення інвестицій та розвиток нових форм туризму, зокрема туризму з метою здоров'я та екологічного туризму. Всі ці фактори взаємодіють між собою і можуть сприяти розвитку екскурсійного туризму в Туреччині та покращенню економічної ситуації в країні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тонкошкур М. В. Конспект лекцій з дисципліни «Міжнародний туризм» (для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст спеціальності 7.14010301 «Туризмознавство (за видами)» та освітньо-кваліфікаційного рівня магістр спеціальності 8.14010301 «Туризмознавство (за видами)») / М. В. Тонкошкур; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2013. – 126 с.
2. Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації: Тези доповідей II Міжнародної наук.-практ. конф., Київ 23 квітня 2015 р. – Т. 2. / М-во освіти і науки України; М-во культури України; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ : Видав. центр КНУКіМ, 2015. – 356 с.
3. Туристична стратегія розвитку Туреччини до 2023 року / Міністерство культури і туризму Туреччини. Офіційний сайт URL: www.kultur.gov.tr/genel/text/eng/TST2023.pdf
4. Спроба перевороту в Туреччині: хроніка подій URL: <https://www.dw.com/uk/%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B0-%D0%B2%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D1%83-%D0%B2-%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B5%D1%87%D1%87%D0%B8%D0%BD%D1%96-%D1%85%D1%80%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B9/a-19403695>
5. Масляк П.О. Рекреаційна географія. Навчальний посібник. К.: Знання, 2008. - 343 с.
6. 2018 рік у Туреччині оголосили Роком Трої URL: https://visnyk-geo.knu.ua/?page_id=1768&lang=uk

7. Стамбул URL: <https://mandry.club/mista/stambul/>
8. Анталія – місто-курорт на півдні Туреччини URL: <https://etnosvit.com/uk/antaliya-turechchyna/>
9. Аланья URL: <https://mandry.club/mista/alanya/>
10. Туристичні ресурси Азії і країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону (АТР) URL: <https://infotour.in.ua/voskresensky241.htm>
11. Ващенко Н.П. Рекреаційні комплекси світу. Київ. КНЕЕТУ, 2014. 205с.
12. Залишки храму Афродіти, вік якого становить приблизно 2,5 тисячі років, були знайдені археологами в Урлі, що в турецькій провінції Ізмір, на заході країни. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3165556-utureccini-znajsi-hram-afroditi-akomu-2500-rokiv.html>
13. Туреччина: релігійні, мовні та культурні особливості URL: <https://synigory.com.ua/turechchyna-religijni-movni-ta-kulturni-osoblyvosti/>
14. Традиції османської дипломатії URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-62682378>
15. Храм Святої Софії URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/hagia-sophia-istanbul-status/30725852.html>
16. Ефес URL: <https://euroways.com.ua/ephesus.html>
17. фестивалі в Туреччині. URL: <https://festivals.goturkiye.com/ua/festivals-in-turkiye>
18. Палац Топкапи. URL: http://www.pilon.net.ua/ua/countries/turkey/place/dvorec_topkapy
19. Айя Софія. URL: http://www.pilon.net.ua/ua/countries/turkey/place/ajja_sofija
20. Блакитна мечеть. URL: http://www.pilon.net.ua/ua/countries/turkey/place/golubaja_mechet

21. Таємниці палацу султанів – Долмабахче. URL: https://dyvo.com/secrets_of_dolmabahche#popup:infoblock
22. Визначні пам'ятки Туреччини – місто Троя. URL: <https://romantictourism.in.ua/viznachni-pamiatki-tyrechchini-misto-troia/>
23. Площа Конак. URL: <http://travelpost.in.ua/helpful-information/?att=66100>
24. Замок Кадифекале. URL: https://www.turpravda.com/places/tr/izmir/Krepost_Kadifekale-s9047/#fotos
25. Афродисія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%96%D1%8F>
26. Стародавнє місто Іераполіс. URL: https://www.turpravda.ua/places/tr/pamukkale/Drevnij_gorod_Ierapolis-s7682/#photo=887532
27. Конья. URL: <https://euroways.com.ua/konya.html>
28. Кocatepe Mosque. URL: <https://www.holidify.com/places/ankara/kocatepe-mosque-sightseeing-1263714.html>

